

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

№02071211

Статистика міжнародного туризму

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	242 «Туризм»
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Туризм

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
туризму

Олена СУЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри туризму
Протокол № 1 від 26.08.2020 р.

Розробники:
Сущенко О.А., д.е.н., проф. кафедри туризму
Єрмаченко В.Є., к.е.н., проф. кафедри туризму
Зима О.Г., к.е.н., проф. кафедри туризму
Дехтяр Н.А., к.е.н., доц. кафедри туризму

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Національні стратегії економічного розвитку мають будуватися на основі загроз та викликів країні, що надходять із зовнішнього середовища та пов'язані із геополітичним становищем у відповідному макрорегіоні світу. Туристична галузь є відображенням тенденцій зміни традиційних суспільств та опосередковано вказує на джерела можливих загроз економічній безпеці держави задовго до прояву нормативних соціальних індикаторів, а пріоритети держави у зовнішній економічній політиці повинні також урахувувати недопущення структурних диспропорцій у секторі міжнародної торгівлі; державне регулювання цього процесу має включати відстеження фінансових потоків не лише виробників, а й кінцевих споживачів продукції; особливої актуальності набуває регулювання імпорту послуг, у тому числі туристичних, і механізм надходження податкових виплат від суб'єктів туристичної діяльності до державного та місцевих бюджетів.

Удосконалення теоретичних засад і методологічного забезпечення формування стратегічних програм розвитку туризму на рівні державного управління повинне будуватися на основі фактичних показників, адже на сьогодні постає цілий комплекс питань із зниження руйнівних диспропорцій зовнішньої торгівлі. У більшості галузевих досліджень використовуються стандартні методики, у тому числі і у процесі аналізу туристичного сектору, хоча сфера нематеріального виробництва (послуг) часто вимагає специфічних підходів і знання особливостей роботи підприємств, що займаються такою діяльністю, без чого неможлива правильна інтерпретація результатів розрахунків.

Визначення пріоритетних засад стратегічного розвитку галузі, основних напрямків цільового використання доступних ресурсів, вибору та підтримки ключових конкурентних переваг на сьогодні неможливе без використання практичного інструментарію статистичних оцінок та розробки економетричних моделей на їх основі.

Метою викладання навчальної дисципліни "Статистика міжнародного туризму" є формування знань і навичок проведення статистичних досліджень діяльності підприємств, установ та організацій сфери туризму, а також оцінки національної туристичної галузі у порівнянні з іншими країнами світу.

Об'єктом навчальної дисципліни є світовий ринок туристичних послуг; предметом – процес побудови стратегій розвитку національної туристичної галузі з урахуванням світових тенденцій.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Статистика	Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі
Основи туристичної діяльності	Організація туристичних подорожей
Світовий ринок туристичних послуг і міжнародні економічні відносини	Бізнес-планування у туризмі

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Визначення переліку статистичних показників, необхідних для аналізу та оцінки поточної та перспективної ситуації на ринку міжнародного туризму	Уміння збирати та обробляти звітні показники підприємств та установ у галузі туристичної діяльності
Розуміння методології збору та обробки первинних даних та матеріалів офіційних звітів суб'єктів господарювання, що використовуються провідними науково-дослідними організаціями в Україні та за кордоном	
Формування навичок щодо побудови причинно-наслідкових зв'язків між соціально-демографічними характеристиками країни та попитом на туристичні послуги	
Розуміння взаємозв'язків між показниками різних галузей, ефекту співробітництва між підприємствами на стадії проміжного споживання, визначення взаємної залежності між галузями та регіонами країни	
Уміння проводити класифікацію рекреаційних об'єктів на основі розроблених стандартів, пов'язувати вимоги щодо організації різних видів туризму із наявним потенціалом регіону	Вносити пропозиції до профільних органів державної влади та місцевого самоврядування щодо управління туристичними потоками
Уміння аналізувати рух фінансових потоків галузі туризму на рівні територіальних господарських систем, національної та світової економіки; обирати фінансові інструменти забезпечення якості туристичного обслуговування	
Уміння обґрунтовувати стратегії розвитку туристичної галузі на рівні окремих адміністративних одиниць, навички щодо розробки заходів із активізації внутрішньорегіональних подорожей у межах України	
Знання щодо основних методів економетричного аналізу, вміння поставити завдання перед фахівцями у галузі математичного програмування та сформулювати вимоги до вихідних результатів	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методи збору та оброблення статистичних даних сфери туризму

Тема 1. Система показників оцінки туристичної діяльності

1.1. Класифікація основних показників галузі туризму.

Структура сукупного туристичного потоку країни (в'їзний, виїзний, внутрішній туризм) та його розподіл за категоріями. Визначення основних напрямів політики країни у галузі туризму з урахуванням структури туристичних потоків. Ємність внутрішнього ринку.

1.2. Сучасні тенденції розвитку світового та національного туристичного ринку.

Місце галузі туризму серед інших галузей світової економіки. Показники, що враховуються під час розрахунку експортно-імпортних операцій у сфері туризму. Спеціалізація країн світу за видами туризму та напрямками туристичних потоків. Рейтинг України за основними показниками туристичної діяльності.

1.3. Проблема міжнародних зіставлень.

Розподіл та охоплення країн світу за макрорегіонами відповідно до практики міжнародних організацій. Відмінності у розрахунках сумарних значень. Методи індексації. Штучні показники. Чинники, що унеможливають порівняння об'єктів спостережень.

Тема 2. Організація і методологія обліку операцій у галузі туризму

2.1. Облік туристичної діяльності на мезорівні.

Класифікація видів послуг та методологія обліку операцій у секторі нематеріального виробництва. Поняття економічної території країни. Способи доставки послуг згідно з ГАТС. Рекомендації щодо обліку послуг у керівництвах Міжнародного валютного фонду (МВФ), Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Євростату, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Світової організації торгівлі (СТО). Основні положення міжнародних рекомендацій зі статистики туризму 2008 р. Методологія оцінки міжнародних туристичних потоків Світової ради з подорожей та туризму (WTTC), Всесвітньої туристичної організації (ЮНВТО).

2.2. Облік туристичної діяльності на рівні національної економіки.

Завдання та повноваження органів державного управління розвитком туризму в Україні. Стандартизація, сертифікація та ліцензування окремих видів економічної діяльності як елемент обліку операцій на національному ринку. Державні класифікатори. Ключові положення Методики розрахунку обсягів туристичної діяльності. Роль обов'язкових форм звітності у формуванні масиву даних.

2.3. Організація вибіркової статистичних спостережень.

Принципи деталізації показників. Завдання збору первинних даних від суб'єктів туристичного ринку. Дослідження очікувань та рівня задоволеності споживачів туристичного продукту за допомогою опитувань. Досвід організації спостережень провідних країн світу.

Тема 3. Взаємозв'язок показників оцінки соціально-економічного стану країни та показників туристичної галузі

3.1. Узагальнююча характеристика національних економік відповідно до світової практики.

Розподіл країн світу за рівнем економічного розвитку. Світові рейтингові системи. Позиціонування та підвищення туристичної привабливості країни за допомогою участі у міжнародних програмах. Використання економічних, соціальних, демографічних, екологічних, технологічних та інших груп показників у процесі оцінки рівня туристичної конкурентоспроможності країни.

3.2. Методики групування країн за рівнем розвитку туристичної галузі.

Визначення пріоритетності туристичної галузі для національної економіки. Методики оцінки туристичної інфраструктури. Внесок супутніх галузей у формування туристичного продукту. Світові центри розвитку туризму.

3.3. Відображення операцій на туристичному ринку у системі національних рахунків.

Принципи відображення надходжень та витрат туристичної діяльності у платіжному балансі країни. Основні положення рекомендацій із складання системи національних рахунків 2008 р. Визначення туристичних товарів. Внесок туристичної галузі у ВВП, ВНП країни та формування міжнародних активів.

Тема 4. Принципи побудови міжрегіональних та міжгалузевих балансів

4.1. Поняття та особливості структури міжрегіональних та міжгалузевих балансів.

Первинний, вторинний та третинний вплив галузі туризму на стан національного господарства. Структура міжгалузевого балансу. Оцінка інтенсивності туристичної діяльності на стадіях проміжного та кінцевого споживання. Структура міжрегіонального балансу. Баланс фінансових потоків.

4.2. *Порядок збору та обробки статистичної інформації місцевими органами статистики.*

Типова структура обов'язкових форм звітності. Групування підприємств за видами економічної діяльності. Територіальний та галузевий принцип розподілу надходжень та витрат. Обґрунтування підстав фінансування туристичної інфраструктури за рахунок фондів державного та місцевих бюджетів.

4.3. *Концепція створення уніфікованої бази даних на основі звітності суб'єктів господарювання.*

Проблеми відстеження сезонних коливань. Фіксація послуг, наданих резидентам та нерезидентам. Уникнення розбіжностей між фактичним місцезнаходженням та реєстрацією. Перспективи використання системи онлайн-моніторингу туристичного ринку. Забезпечення конфіденційності приватних даних.

Змістовий модуль 2.

Управління розвитком туристичної галузі на основі результатів статистичних досліджень

Тема 5. Основні підходи до систематизації рекреаційних ресурсів

5.1. *Класифікація видів туристичної діяльності та рекреаційних об'єктів.*

Класифікація туристичних послуг за ступенем значущості. Класифікація видів туризму, прийнята у науковій літературі, практиці туроперейтингової діяльності та Законі України "Про туризм". Поняття та види рекреаційних ресурсів. Природні, антропогенні та змішані об'єкти туристичного інтересу. Завдання створення єдиної системи класифікації з метою забезпечення обліку наявних та перспективних рекреаційних ресурсів.

5.2. *Кадастри як інструмент систематизації ресурсів країни.*

Кадастри як елемент стратегічного планування розвитку галузі. Система загальнодержавних та регіональних кадастрів в Україні. Нормативно-правове забезпечення захисту рекреаційних об'єктів від нецільового використання.

5.3. *Проектування баз даних рекреаційних ресурсів.*

Методи кодифікації об'єктів. Принципи побудови багаторівневих характеристик об'єкта із розмежуванням доступу для органів управління та кінцевих споживачів. Використання геоінформаційних технологій у туристичній діяльності.

Тема 6. Облік фінансових потоків туристичної галузі

6.1. *Оцінка структури та динаміки розрахунків між суб'єктами туристичної діяльності.*

Страхові, банківські та інші фінансові послуги у туристичній діяльності. Забезпечення міжнародних розрахунків. Регулювання та обмеження валютних операцій. Оцінка рівня взаємної залежності галузей на стадії проміжного споживання. Визначення та практика впровадження сателітних рахунків.

6.2. *Оцінка структури та динаміки індивідуальних розрахунків під час подорожі.*

Оцінка стану фінансової системи країни. Класифікація платіжних засобів. Практика відшкодування податку на додану вартість та деяких інших платежів нерезидентам. Проблеми обліку індивідуальних споживчих витрат подорожуючих. Використання електронних платіжних систем.

Тема 7. Регулювання туристичної діяльності на рівні регіонів

7.1. *Рейтинг регіонів України за обсягами туристичної діяльності.*

Стан туристичної інфраструктури за регіонами України. Кількісний розподіл суб'єктів туристичної діяльності та рекреаційних об'єктів. Вартісні показники ефективності туристичної діяльності. Способи виявлення дисбалансів функціонування галузі.

7.2. Організація регіональних досліджень.

Відмінності у цілях та повноваженнях державного, регіонального та локального управління господарською діяльністю. Методи групування об'єктів спостереження з урахуванням відмінностей соціально-економічного розвитку адміністративних одиниць. Особливості статистичних досліджень туристичних потоків у великих містах.

7.3. Методи оцінки міжрегіональної диференціації.

Обсяги фінансування туристичної діяльності. Завдання розподілу державних трансфертів. Основні положення методики оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів України.

Тема 8. Введення у статистичне моделювання та прогнозування

8.1. Завдання регулювання туристичної діяльності на різних рівнях управління.

Обґрунтування програм розвитку туристичної галузі. Прогнозування потреби у ресурсах інших галузей з використанням даних про туристичні потоки. Основні положення теорії управління ризиками. Види ризиків у туристичній діяльності. Забезпечення системи реагування на найімовірніші ризикові ситуації та розрахунок витрат на її підтримку.

8.2. Огляд основних груп методів статистичного моделювання та прогнозування.

Завдання ретроспективного аналізу. Оцінка стану та динаміки. Аналіз сезонних коливань. Індексні моделі. Аналіз експертних оцінок. Регресійні моделі. Факторний та дискримінантний аналіз. Кластерний аналіз. Засади імітаційного моделювання. Статичні та динамічні прогнозні моделі.

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
<i>Тема 1.</i> Система показників оцінки туристичної діяльності	Лекція проблемного характеру з питання "Глобалізація світового туристичного ринку", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 2.</i> Організація і методологія обліку операцій у галузі туризму	Міні-лекція з питання "Проблеми зіставлення статистичних даних, представлених спеціалізованими міжнародними організаціями", банки візуального супроводу, ділова гра
<i>Тема 3.</i> Взаємозв'язок показників оцінки соціально-економічного стану країни та показників туристичної галузі	Лекція проблемного характеру з питання "Надійність рейтингових систем", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 4.</i> Принципи побудови міжрегіональних та міжгалузевих балансів	Лекція проблемного характеру з питання "Вплив соціальних, демографічних та інших груп показників на інвестиційну привабливість туристичної галузі країни", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 5.</i> Основні підходи до систематизації рекреаційних ресурсів	Лекція проблемного характеру з питання "Роль кадастрів та офіційних переліків туристичних об'єктів у забезпеченні збереження та державної охорони рекреаційних ресурсів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

<i>Тема 6.</i> Облік фінансових потоків туристичної галузі	Лекція проблемного характеру з питання "Проблеми балансування міжнародних фінансових потоків"
<i>Тема 7.</i> Регулювання туристичної діяльності на рівні регіонів	Лекція проблемного характеру з питання "Побудова достовірної методики визначення регіональних диспропорцій", банки візуального супроводу
<i>Тема 8.</i> Введення у статистичне моделювання та прогнозування	Міні-лекція з питання "Огляд найпоширеніших методів прогнозування", банки візуального супроводу

Різноманітні практичні завдання доповнюють технічну складову лабораторних робіт та вчать студентів не лише автоматично виконувати набір операцій із використанням програмного забезпечення, а й правильно ставити задачі дослідження і обирати оптимальні варіанти їх вирішення.

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
Тема 1. Система показників оцінки туристичної діяльності	<i>Аналітичне завдання на тему "Тенденції розвитку міжнародного туризму". Практичне завдання "Побудова інтелектуальної карти досліджень"</i>	Мозкові атаки, робота в малих групах
Тема 2. Організація і методологія обліку операцій у галузі туризму	<i>Презентація на тему "Дослідження туристичної діяльності у глобальній економіці"; робота у малих групах за темою "Визначення країн-лідерів світового ринку за основними показниками туристичної діяльності"</i>	Робота у малих групах, презентації
Тема 3. Взаємозв'язок показників оцінки соціально-економічного стану країни та показників туристичної галузі	<i>Практичне завдання "Визначення рейтингу України серед інших країн Європи та світу за обраними показниками туристичної діяльності". Аналітичне завдання на тему "Визначення перспективних споживчих ринків на основі стратифікації резидентів країни"</i>	Мозкові атаки, робота в малих групах, методи сценаріїв
Тема 4. Принципи побудови міжрегіональних та міжгалузевих балансів	<i>Практичне завдання б "Групкування регіонів України за рекреаційним потенціалом". Семинар-дискусія на тему "Шляхи усунення регіональних дисбалансів"</i>	Мозкові атаки, презентації
Тема 5. Основні підходи до систематизації рекреаційних ресурсів	<i>Практичне завдання "Проект створення єдиної бази даних рекреаційних ресурсів країни". Ділова гра на тему "Розробка кадастрів рекреаційних ресурсів України". Кейс "Аналіз ресурсів геоінформаційних систем"</i>	Мозкові атаки, робота в малих групах, ділова гра, кейси
Тема 6. Облік фінансових потоків туристичної галузі	<i>Семинар-дискусія на тему "Практика приватних безготівкових розрахунків у туристичному обслуговуванні". Кейс "Платіжні засоби індивідуального використання"</i>	Презентації, кейси
Тема 7. Регулювання туристичної діяльності на рівні регіонів	<i>Семинар-дискусія на тему "Інформаційне забезпечення регіонального управління розвитком туризму"</i>	Мозкові атаки, робота в малих групах, методи сценаріїв

Тема 8. Введення у статистичне моделювання та прогнозування	Кейс "Економетричні дослідження туристичної діяльності: постановка завдання та вибір первинних даних"	Мозкові атаки, робота в малих групах, кейси
---	---	---

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати доступ до складання іспиту – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях (1 бал за кожне заняття) за умови виконання студентом активної участі в обговоренні теми заняття, становлення питань та висловлюванням своєї думки стосовно теми заняття; загальна кількість балів 12;

активна участь у виконанні лабораторних завдань (1 бал за кожне заняття), за умови виконання студентом активної участі в дискусії стосовно теми заняття; загальна кількість балів 12;

Форми поточного оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

презентації. Протягом семестру студенти мають зробити презентації за темами № 1; 2; 5; 6; максимальна оцінка за кожен – 1 бал (усього 4 бали);

індивідуальні опитування. Протягом семестру студенти мають індивідуальні опитування за темами №4 та № 7; максимальна оцінка – 2 бали (усього 4 балів);

компетентнісно-орієнтовані завдання. Протягом семестру студенти виконують компетентнісно-орієнтовані завдання за темами 2, 3, 4, 5, 7, 8; максимальна оцінка – 3 бали (усього 18 балів).

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі письмової контрольної роботи.. Максимальна оцінка 5 балів, усього за семестр -10. Контрольна робота за перший модуль включає теми № 1-4; за другий модуль включає теми № 5-8.

Підсумкові бали за письмовий модульний контроль складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики. Максимальна сума балів, які може отримати студент за виконання завдань, дорівнює 5, з них:

1 бал – за теоретичне завдання; *0,5 бала* – за зображення схеми міжгалузевого балансу; *0,5 бала* – за пояснення принципів заповнення міжгалузевого балансу та

обґрунтування його практичного використання;

2 бали – за евристичне завдання: *0,5 бала* – за визначення поняття сателітних рахунків; *0,5 бала* – за обґрунтування підбору об'єктів господарської діяльності, що звітуватимуть за даною системою; *0,5 бала* – за пояснення системи розрахунку звітних показників; *0,5 бала* – за висвітлення відмінностей між використанням сателітних рахунків та обліку міжгалузевих зв'язків.

2 бали – за практично-розрахункове завдання: *0,5 бала* – за правильний розрахунок сукупного доходу туристичної та супутніх галузей України від в'їзного туризму; *0,5 бала* – за пояснення принципів використання Методики; *0,5 бала* – за правильний розрахунок сукупного доходу національного господарства України відповідно до Методики; *0,5 бала* – за правильне обчислення сукупного доходу національного господарства України відповідно до засад використання сателітних рахунків.

Критеріями оцінювання структурно-логічних розділів **комплексного розрахункового завдання** є: здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретних статистичних показників; самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, групування, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза-аудиторної **самостійної роботи** студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на лабораторних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати та виконувати завдання дослідження на основі звітних даних.

Екзаменаційний білет складається з чотирьох частин (типів завдань), кожна з яких оцінюється окремо, а сума результатів є загальною оцінкою. У випадку дробової суми округлення проводиться на користь студента. Максимальна можлива оцінка – 40 балів за шкалою ХНЕУ ім С. Кузнеця.

1 завдання – теоретичне. Містить 1 теоретичне питання. Студент отримує найвищий бал, якщо розкрито не лише суто теоретичну частину (тобто демонструється здатність до вивчення та переказу матеріалу), а й запропоновані нові підходи до вирішення проблеми, висвітлені дискусійні моменти тощо. **Завдання оцінюється у 5 балів.**

2 завдання – ситуаційне. На підставі отриманих під час аудиторної та самостійної роботи знань, вмінь та навичок студент повинен запропонувати порядок досліджень для оцінки розвитку туристичної інфраструктури регіону/країни чи окремого виду туризму, обґрунтувавши власне бачення поточної ситуації та майбутні перспективи у разі здійснення оптимістичного чи песимістичного прогнозів. Завдання вважається виконаним, якщо студент представив етапи оцінки у логічній послідовності та набір показників. **Завдання оцінюється у 10 балів.**

3 завдання – практично-розрахункове. Має на меті оцінити вміння студента аналізувати економічну інформацію, робити висновки стосовно часових та структурних тенденцій функціонування національної туристичної галузі. Найвищий бал передбачає правильно проведені розрахунки (за необхідністю), ґрунтовний аналіз ситуації в Україні за окремими сферами туристичної діяльності, обґрунтування їх взаємовпливу на інші галузі національної економіки. **Завдання оцінюється у 10 балів.**

4 завдання – практично-розрахункове. Має на меті оцінити вміння студента аналізувати економічну інформацію, робити висновки стосовно часових та структурних тенденцій функціонування світової туристичної галузі. Найвищий бал передбачає правильно проведені розрахунки (за необхідністю), ґрунтовний аналіз ситуації у кожній країні та проведення порівнянь, наявність у висновках додаткових посилань (за допомогою порівнянь та співставлень, обізнаності із загальним станом справ досліджуваної області студент показує рівень ерудованості, здатність синтезувати отримані знання з суміжних дисциплін). Висновки повинні бути чіткими та містити конкретні рекомендації. *Завдання оцінюється у 15 балів.*

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, складає від 60 до 100. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35, за іспит – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою та у результаті складання іспиту. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Форми та види навчання		Форми оцінювання	max бал	
<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 1.	Лекція	Тема 1. Система показників оцінки туристичної діяльності	Робота на лекції	1
	Лабораторна робота	Аналітичне завдання на тему "Тенденції розвитку міжнародного туризму". Практичне завдання "Побудова інтелектуальної карти досліджень"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			презентація	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань, презентації		

Аудиторна робота				
Тема 2.	Лекція	Тема 2. Організація і методологія обліку операцій у галузі туризму (частина 1)	Робота на лекції	1
	Лекція	Тема 2. Організація і методологія обліку операцій у галузі туризму (частина 2)	Робота на лекції	1
	Лабораторна робота	Презентація 1 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Постановка завдання, визначення переліку досліджуваних показників"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			Компетентнісно-орієнтоване завдання	3
	Лабораторна робота	Семінар-дискусія на тему "Проблеми зіставлення статистичних даних міжнародних організацій"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			презентація	1
Самостійна робота				
Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань.		
Аудиторна робота				
Тема 3	Лекція	Тема 3. Взаємозв'язок показників оцінки соціально-економічного стану країни та показників туристичної галузі	Робота на лекції	1
	Лабораторна робота	Аналітичні завдання на тему "Визначення перспективних споживчих ринків на основі стратифікації резидентів країни" (обрані критерії та методи їх класифікації обираються за варіантами), "Статистичні дослідження потенціалу споживчого ринку послуг"; презентація 2 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Аналіз макрорегіональних показників країни (за варіантами) – загальноекономічних, соціально-демографічних та ін., оцінка ситуації у туристичній галузі"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			компетентнісно-орієнтоване завдання	3
	Самостійна робота			
Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань		
Аудиторна робота				
Тема 4	Лекція	Тема 4. Принципи побудови міжрегіональних та міжгалузевих балансів (частина 1)	Робота на лекції	1
	Лекція	Тема 4. Принципи побудови міжрегіональних та міжгалузевих балансів (частина 2)	Робота на лекції	1
	Лабораторна робота	Семінар-дискусія на тему "Шляхи усунення регіональних дисбалансів";	Активна участь у виконанні	1

		практичне завдання "Групування регіонів України за рекреаційним потенціалом", індивідуальне опитування за темами 1-4	лабораторних завдань	
			Індивідуальні опитування	2
	Лабораторна робота	Презентація 3 розділу "Аналіз світових показників розвитку обраного напрямку (за варіантами – об'єкту, виду туризму та ін.), оцінка перспектив його туристичної привабливості"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			компетентнісно-орієнтоване завдання	3
	Самостійна робота			
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; повторення матеріалів до модулю 1	Перевірка домашніх завдань, презентації (розділу проекту)	
	Аудиторна робота			
Тема 5	Лекція	Тема 5. Основні підходи до систематизації рекреаційних ресурсів (частина 1)	Робота на лекції	1
	Лекція	Тема 5. Основні підходи до систематизації рекреаційних ресурсів (частина 2)	Робота на лекції	1
	Лабораторна робота	Ділова гра на тему "Розробка кадастрів рекреаційних ресурсів України", кейс "Аналіз ресурсів геоінформаційних систем, представлених в on-line доступі в Україні та за кордоном" (1 год.); письмова контрольна робота за модулем 1 (1 год.)	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			Модульна контрольна робота	5
	Лабораторна робота	Презентація 4 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Аналіз світових показників розвитку обраного напрямку (за варіантами – об'єкту, виду туризму та ін.), оцінка перспектив його туристичної привабливості"; 5 розділу "Визначення позиції України на світовому туристичному ринку, аналіз основних показників галузі"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			компетентнісно-орієнтоване завдання	3
			презентація	1
		Самостійна робота		
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 6. Облік фінансових потоків туристичної галузі	Робота на лекції	1
Тема 7	Лабораторна робота	Семінар-дискусія на тему "Практика приватних безготівкових розрахунків у туристичному обслуговуванні", кейс "Платіжні засоби індивідуального використання"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			презентації	1

				Самостійна робота	
Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань, презентації		
				Аудиторна робота	
Тема 7	Лекція	Тема 7. Регулювання туристичної діяльності на рівні регіонів (частина 1)	Робота на лекції	1	
	Лекція	Тема 7. Регулювання туристичної діяльності на рівні регіонів (частина 2)	Робота на лекції	1	
	Лабораторна робота	Презентація 6 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Визначення позиції України на регіональному туристичному ринку (у межах угруповань за географічною ознакою), аналіз основних показників сфери туризму даного макрорегіону"; 7 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Оцінка перспектив впровадження досліджуваного туристичного продукту (за вибором студента у р.3) в Україні"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	
			Компетентнісно-орієнтоване завдання	3	
	Лабораторна робота	Презентація 8 розділу компетентнісно-орієнтованого завдання "Обґрунтування стратегії співробітництва між Україною та досліджуваною країною у галузі міжнародного туризму", індивідуальне опитування за темами 5-7	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	
			Індивідуальні опитування	2	
				Самостійна робота	
Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань		
				Аудиторна робота	
Тема 8.	Лекція	Тема 8. Введення у статистичне моделювання та прогнозування	Робота на лекції	1	
	Лабораторна робота	Письмова контрольна робота за модулем 2; презентація заключного звіту компетентнісно-орієнтованого завдання	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	
			Компетентнісно-орієнтоване завдання	3	
			Модульна контрольна робота	5	
					Самостійна робота
Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; повторення матеріалів до модулю 2	Перевірка домашніх завдань		
				Іспит	
				40	

Рекомендована література

Основна література:

Сущенко О.А., Єрмаченко В.Є., Зима О.Г., Дехтяр Н.А. Опорний конспект лекцій «Статистика міжнародного туризму» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/506743/mod_resource/content/1/2018_%D0%A1%D0%9C%D0%A2_%D0%BA%D0%BB.pdf

Додаткова література:

1. Раєвнева О. В. Статистичні методи оцінки регіонального розвитку: навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, Г. І. Свидло; під ред. д-ра екон. наук, проф. Раєвневої О.В. – Х.: ФОП Александрова К. М., 2016. – 328 с

2. Статистичне моделювання та прогнозування : навчальний посібник / під ред. О. В. Раєвневої. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2014. – 578 с.

Yermachenko V. Comparative analysis of the practice of tourism statistics in European Union and Ukraine / V. Yermachenko, N. Dekhtyar // Туризм в умовах глобалізації: особливості та перспективи розвитку : монографія / під. ред. Кизима М. О., Єрмаченка В. Є. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2012. – 472 с. – С. 120–141.

3. Yermachenko V. Methodical aspects of the analysis of the world and national tourist industry / V. Yermachenko, N. Dekhtyar // Economics of development. – 2012. – № 4 (64). – Р. 51–58.

4. Аксьонова І. В. Статистичний аналіз диференціації доходів та рівня життя населення України: регіональний аспект / І. В. Аксьонова // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 29. – С. 633-640.

5. Алдошина М.В. Особливості процесу пошуку та найму спеціалістів туристичних підприємств // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017 р. – № 19. – С. 130-133.

6. Брусільцева Г.М. Особливості стратегічного управління розвитком лікувально-оздоровчого туризму на регіональному рівні // Ефективна економіка, 2015. – №11. <http://www.economy.nayka.com.ua>

7. Захарченко П. В. Модели экономики курортно-рекреационных систем : монографія / П. В. Захарченко. – Бердянск : Ткачук А. В., 2010. – 392 с.

8. Зима А.Г., Гурьянова Л.С. Концептуальный подход к моделированию механизма оценки, анализа и прогнозирования развития регионов. Монография. Моделирование процессов управления в информационной экономике. Под ред. д.э.н., проф. В.С. Пономаренко, д.э.н., проф. Т.С. Клебановой. - Бердянск, Издатель Ткачук А.В., 2017. – 420 с., с.27-41.

9. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні : монографія / Скрипниченко М. І., Шумська С. С., Яценко Г. Ю. та ін. ; за ред. Скрипниченко М. І. ; Нац. акад. наук України, ДУ "Ін-т економіки та прогнозування НАН України". – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2015. – 543 с.

Інформаційні ресурси:

10. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. – Режим доступу : <http://www.weforum.org>.

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Офіційний сайт Євростату. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

13. Офіційний сайт Світового банку. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org>.

14. Офіційний сайт Світової ради з подорожей та туризму. – Режим доступу : <http://www.wttc.org>.

15. Sushchenko O. Big data tools in processing information from open sources / O. Sushchenko, M. Petrova, I. Trunina, N. Dekhtyar // Proceedings of the 2018 IEEE 1st International Conference on System Analysis and Intelligent Computing, SAIC. 08-12 October, Proceedings SCOPUS. <https://ieeexplore.ieee.org/document/8516800> DOI: 10.1109/SAIC.2018.8516800

16. ПНС з навчальної дисципліни "Статистика міжнародного туризму". – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=3878>